Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

ADRODDIAD PERFFORMIAD BLYNYDDOL – CYNLLUNIO

1 EBRILL 2025 – 31 MAWRTH 2026

Miss J Jones
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdogaeth|
Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful |

Uned 5 | Uned 5
Parc Busnes Triongl |
Pentrebach
Merthyr Tudful
CF48 4TQ

RHAGAIR

Mae'n bleser gennyf gyflwyno Adroddiad Perfformiad Blynyddol ACLl Merthyr Tudful ar gyfer y cyfnod 2025-26. Mae amrywiaeth o heriau i Gynghorau yn parhau i fod ar waith, ond heb Wasanaeth Cynllunio gwydn, dyfeisgar a rhagweithiol bydd twf economaidd y Fwrdeistref Sirol yn dioddef ac ni fydd ei thrigolion a'i hasedau diwylliannol ac amgylcheddol yn cael eu diogelu rhag datblygiad niweidiol. Bydd y berthynas waith agos barhaus â'n cymunedau a'n rhanddeiliaid yn sicrhau datblygiad yn y lleoedd cywir a thrwy wneud hynny yn denu busnesau.

Mae'n amlwg o'r dystiolaeth yn yr adroddiad hwn fod perfformiad y Gwasanaeth Cynllunio yn cael effaith gadarnhaol ar gyflawni'r amcanion hyn. Rwy'n falch iawn bod perfformiad Gwasanaeth Cynllunio Merthyr Tudful yn y mwyafrif helaeth o'r dangosyddion yn gyson yn unol â Chyfartaledd Cymru.

Y Cynghorydd David Jones- Aelod Cabinet dros Newid yn yr Hinsawdd a Chymunedau

1 CYD-DESTUN

1.1 Merthyr Tudful yw'r awdurdod lleol lleiaf yng Nghymru gydag arwynebedd o tua 11,100 hectar. Mae tua un rhan o bump o'r Fwrdeistref Sirol ym Mharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog i'r gogledd, gan adael tua 8,668 hectar o dir o dan reolaeth gynllunio'r Cyngor Bwrdeistref Sirol.

1.2 Mae gan Ferthyr Tudful boblogaeth o oddeutu 58,300 ac mae tua 44,000 yn byw ym mhrif dref Merthyr Tudful sy'n gweithredu fel prif ganolfan fasnachol, manwerthu a gwasanaeth y Fwrdeistref Sirol a Rhanbarth Blaenau'r Cymoedd. Mae gweddill y boblogaeth wedi'i ddosbarthu ymhlith nifer o aneddiadau llai sydd wedi'u lleoli ymhellach i'r de ar hyd dyffrynnoedd afon Taf a Taf Bargoed. Mae'r aneddiadau hyn yn cynnwys ystod o wasanaethau a chyfleusterau trefn is sy'n gwasanaethu anghenion lleol.

1.3 Mae Merthyr Tudful yn cyflawni rôl strategol allweddol yng nghanol rhanbarth Blaenau'r Cymoedd, gan elwa o lefelau uchel o hygyrchedd drwy ei leoliad ar groesffordd coridorau trafnidiaeth strategol yr A470 (T) a'r A465 (T) yn y gogledd, a choridorau trafnidiaeth strategol yr A470 (T) a'r A472 yn y de. Saif y Fwrdeistref Sirol 25 munud yn unig i'r gogledd o Gaerdydd a choridor yr M4. Mae cwblhau'r gwaith o ddeuoli'r A465 (T) yn ddiweddar yn cyfrannu at sefydlu coridor twf newydd pwysig ar draws Blaenau'r Cymoedd a bydd trydaneiddio llinellau'r Cymoedd a'r Metro yn gwella lefelau mynediad i Gaerdydd a thu hwnt.

Cefndir Cynllunio

1.4 Mabwysiadwyd Cynllun Datblygu Lleol (CDLl) Merthyr Tudful ym mis Ionawr 2020 ac mae'n cwmpasu'r cyfnod rhwng 2016 a 2031. Mae Cytundeb Cyflawni ar gyfer CDLl Amnewid wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor a'i gytuno gan Lywodraeth Cymru yn ystod haf 2026 ac mae gwaith bellach wedi dechrau'n ffurfiol ar y cynllun hwn. Y dyddiadau targed allweddol yw ymgynghori ar y Strategaeth a Ffefrir yn ystod Hydref 2027; ymgynghoriad ar y CDLl Adnau yn ystod Hydref 2028 a rhagwelir mabwysiadu'r CDLl newydd yn gynnar yn 2030.

Lleoliad hanesyddol/tirwedd yr ardal, gan gynnwys AHNE, ardaloedd cadwraeth ac ati

1.5 Mae'r Fwrdeistref Sirol yn elwa o dreftadaeth naturiol gyfoethog a nodedig sy'n cynnwys tirweddau gwerthfawr a safleoedd bioamrywiaeth. Nodweddir tirwedd cefn gwlad yn bennaf gan ochrau'r dyffrynnoedd ar lethr serth gyda'u chribau uchel a'u rhostir agored. Fodd bynnag, mae llawer o'r dirwedd hon wedi'i addasu trwy weithgarwch dynol dros y canrifoedd ac adlewyrchir hyn mewn dau ddynodiad tirwedd hanesyddol, sef Tirwedd Merthyr Tudful o Ddiddordeb Hanesyddol Eithriadol a Thirwedd Comin Gelligaer o Ddiddordeb Hanesyddol Arbennig.

1.6 Mae dwy ran o dair o'r Fwrdeistref Sirol yn lled-naturiol ei chymeriad. Mae'n cynnwys amrywiaeth gymhleth o fathau o dirwedd gan gynnwys rhostir agored, tir comin,

coetiroedd llydanddail a chonifferaidd, tir cynhyrchiol amaethyddol, glaswelltir lled-wella, hen dirweddau diwydiannol ac ardaloedd wedi'u hadfer. Mae Merthyr Tudful yn elwa o amrywiaeth o adnoddau amgylcheddol gyda nifer o safleoedd wedi'u nodi fel rhai sydd â phwysigrwydd bioamrywiaeth a / neu gadwraeth natur arbennig. Mae'r rhain yn cynnwys Gwarchodfa Natur Leol, dau Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig a nifer o Safleoedd o Bwysigrwydd i Gadwraeth Natur. Dylid nodi bod y CDLl Amnewid yn ceisio nodi 5 Ardal Tirwedd Arbennig ar draws y Fwrdeistref Sirol, Gwarchodfeydd Natur Lleol ym mhob ward a chefnogi'r gwaith o weithredu'r Strategaeth Mannau Agored.

1.7 Mae ffabrig adeiledig Merthyr Tudful yn adlewyrchu treftadaeth gyfoethog sy'n amrywio o bontydd a thraphontydd mawreddog i fythynnod gweithwyr mwy gostyngedig. Mae gan y Fwrdeistref Sirol 8 Ardal Gadwraeth, dros 230 o Adeiladau Rhestredig a 50 o Henebion Cofrestredig.

Cymysgedd gwledig trefol ac aneddiadau mawr

1.8 Mae'r Fwrdeistref Sirol yn cynnwys cymysgedd o gymunedau trefol, lled-drefol a gwledig wedi'u lleoli mewn amgylchedd naturiol, lled-naturiol a hanesyddol cyfoethog ac amrywiol sy'n cynnwys cynefinoedd bywyd gwyllt eithriadol, tirweddau hanesyddol a nodweddion archeolegol. Mae llethrau serth y dyffrynoedd gyda'u cribau uchel a'u llystyfiant rhostir yn diffinio cymeriad yr ardal ac yn darparu cyd-destun amgylcheddol ac ecolegol ar gyfer aneddiadau'r Fwrdeistref Sirol.

1.9 Gan mai dyma'r awdurdod lleiaf yng Nghymru, mae nifer y trefi a'r pentrefi yn gyfyngedig gyda llawer o aneddiadau yn cyflawni rôl breswyl yn bennaf, felly mae'r CDLl mabwysiedig yn rhannu'r Fwrdeistref Sirol yn dri pharth gwahanol, sef yr Ardal Twf Sylfaenol, sy'n cynnwys y sector gogleddol sy'n cynnwys prif ganol tref Merthyr Tudful; yr Ardal Twf Eilaidd, sy'n cynnwys cymunedau'r sector deheuol a'r Ardaloedd Twf Eraill sy'n cynnwys cymunedau canolbarth y dyffryn.

Newid poblogaeth a dylanwad ar y CDLl/diwygiadau sydd i ddod

1.10 Poblogaeth Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, yn ôl amcangyfrif canol blwyddyn 2026, yw 59,258 o unigolion (i fyny o 58,792 yn 2021), sy'n cyfrif am 1.85% o gyfanswm poblogaeth Cymru.

1.11 Arhosodd poblogaeth Merthyr Tudful yn gymharol sefydlog rhwng cyfrifiad 2011 a 2021, gan aros ar oddeutu 58,800 o bobl gyda rhywfaint o ostyngiad o oddeutu 400 yn ystod y 5 mlynedd diwethaf. Er gwaethaf y sefydlogrwydd cymharol, bu newidiadau demograffig yn y boblogaeth. Yn gyffredinol, bu cynnydd sylweddol mewn pobl 65 oed a hŷn. Yn ogystal, mae nifer y plant 15 oed ac iau hefyd wedi cynyddu. Mewn cyferbyniad, fodd bynnag, mae nifer yr unigolion rhwng 16 a 64 oed wedi bod yn gostwng. Ar ben hynny, yn 2011, roedd y boblogaeth o oedran gweithio (16-64 oed) yn 64.7% o gyfanswm y boblogaeth, sydd wedi gostwng i 62.1% yng Nghyfrifiad 2021.

1.12 Bydd ystyried y tueddiadau demograffig hyn yn ystyriaeth allweddol wrth i'r gwaith ddechrau ar y Ail CDLl Amnewid.

2 Y GWASANAETH CYNLLUNIO

2.1 Strwythur yr Awdurdod Lleol yw'r Prif Weithredwr gyda chefnogaeth pum Cyfarwyddwr sy'n arwain Addysg, Gwasanaethau Cymdeithasol, Gwasanaethau Cymdogaeth, Cyllid a Llywodraethu ac Adnoddau.

2.2 Mae'r Gwasanaethau Cynllunio yn eistedd o fewn y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdogaeth, sydd hefyd yn cynnwys Gwasanaethau Gwastraff, Priffyrdd a Pheirianneg, yr Amgylchedd (Glanhau Strydoedd, Parciau, Mynwentydd a Chynnal a Chadw Tiroedd) a Datgarboneiddio.

2.3 Mae'r Adran Gwasanaethau Cynllunio yn cynnwys y gwasanaethau canlynol: Rheoli Datblygu, Polisi Cynllunio, a Rheoli Adeiladu, sydd i gyd yn cael eu harwain gan y Rheolwr Gwasanaethau Cynllunio, sy'n adrodd i'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdogaeth.

2.4 Mae'r Rheolwr Gwasanaethau Cynllunio yn cael ei gefnogi gan yr Arweinydd Grŵp – Rheoli Datblygu (sydd â chyfrifoldeb rheoli llinell ar gyfer Rheoli Datblygu gan gynnwys Gorfodi); y Prif Swyddog Polisi Cynllunio (sydd â chyfrifoldeb rheoli llinell am bolisi cynllunio, GIS ac Ecoleg); a'r Rheolwr Technegol Rheoli Adeiladu.

<u>Gweithgareddau sefydliadol ehangach sy'n effeithio ar y gwasanaeth</u>

2.5 Mae effaith dros 15 mlynedd o bwysau cyllidebol yn parhau i gael ei deimlo'n uniongyrchol ac yn anuniongyrchol gan yr Adran Gynllunio, gan fod arbedion a lleihau staff yn ei strwythur yn ogystal ag mewn adrannau eraill yn cyfrannu at allu'r Is-adran Gynllunio i gyflawni ei swyddogaethau. Mae nifer sylweddol o swyddogion profiadol ac uwch wedi gadael y sefydliad sydd wedi arwain at wactod gwybodaeth.

<u>Cyllidebau ac Ariannol</u>

Tabl 1 – Incwm ffioedd Cais Cynllunio

	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26
Incwm Amcanestynedig	£192,000	£192,000	£192,000	£192,000	£211,200
Incwm Gwirioneddol	£349,017	£196,690	£243,039	£194,352	£191,772

2.6 Mae Tabl 1 yn dangos yr amrywiadau clir yn lefel yr incwm a dderbynnir bob blwyddyn. Nid yw'n syndod bod yr amrywiadau hyn yn cyfateb i'r hinsawdd economaidd ar y pryd. Nid yw'r gwasanaeth yn cadw ei incwm ffioedd er mwyn ail-fuddsoddi yn y gwasanaeth; mae unrhyw incwm ychwanegol a dderbynnir yn cael ei adennill gan y ganolfan gorfforaethol er mwyn gwrthbwyso cost net gweithredu'r gwasanaeth neu leihau gorwariant mewn meysydd eraill.

2.7 Mae cyllideb gyffredinol y gwasanaeth Cynllunio wedi'i gostwng mewn termau real oddeutu 30% ers yr APR blaenorol yn 2019.

2.8 Mae gan y ddau dîm eu cyllidebau hyfforddi eu hunain sy'n dod i gyfanswm o £3.5k y flwyddyn. Mae'r gyllideb hon wedi'i chadw er gwaethaf pwysau cyllidebol gan fod sicrhau bod staff yn cael eu hyfforddi ar y newidiadau diweddaraf i'r system gynllunio yn hanfodol er mwyn sicrhau bod perfformiad yn parhau i fod ar lefel dderbyniol.

Materion Staff

2.9 Cynhaliwyd ailstrwythuro yn 2023 a gyflwynodd rôl y Rheolwr Gwasanaethau Cynllunio, gan bontio'r bwlch rhwng arweinwyr tîm/grŵp a'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdogaeth. Cafodd swydd y Swyddog Cadwraeth ei dileu, a lleihawyd y tîm Polisi Cynllunio o 3.6 o swyddogion polisi CALl i 2 CALl. Mae'r tîm polisi hefyd yn cynnwys y Swyddog GIS ac Ecolegydd y Cynghorau. Mae'r tîm Rheoli Datblygu yn cynnwys Arweinydd Grŵp; Prif Swyddog; 2.8 Swyddogion Cynllunio CALl; 1 Swyddog Gorfodi CALl (Rhannu Swydd); Technegydd Cofrestru a Thechnegydd Cynllunio.

2.10 Mae'r Gwasanaeth Cynllunio yn parhau i fod yn gymharol fach o ran maint ac yn parhau i weithredu gyda chapasiti cyfyngedig ar draws swyddogaethau cynllunio arbenigol. Er bod y gwasanaeth ar hyn o bryd yn cynnal cydbwysedd priodol o swyddogion profiadol a swyddogion sy'n datblygu, mae risgiau cynllunio olyniaeth cydnabyddedig sy'n gysylltiedig â chrynodiad gwybodaeth arbenigol mewn nifer fach o swyddi allweddol. Er mwyn mynd i'r afael â'r risgiau hyn, mae'r gwasanaeth wedi archwilio trefniadau gweithio ar y cyd a chysylltiadau cydweithredol ag awdurdodau cyfagos a rhwydweithiau rhanbarthol, yn enwedig mewn perthynas â chyngor arbenigol. Mae trefniant anffurfiol gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili mewn perthynas â gwasanaethau Cadwraeth/Treftadaeth wedi darparu cymorth ac arbenigedd gwerthfawr, er bod hyn yn parhau i fod yn ddibynnol ar argaeledd yr adnodd. Bydd y trefniant hwn yn cael ei archwilio ymhellach gyda sgôp i ffurfioli'r trefniadau. Mae cymorth ymgynghori hefyd wedi'i ddefnyddio mewn perthynas â gallu gorfodi pan fo swydd wedi bod yn wag ac mae adnoddau wedi caniatáu.

2.11 Gall gwytnwch y gweithlu gael ei herio pan fydd swyddi gwag yn codi neu pan fo absenoldeb staff yn digwydd oherwydd y gallu cyfyngedig i amsugno llwythi gwaith o fewn adnoddau presennol. Mae recriwtio a chadw cynllunwyr yn parhau i fod yn her ledled Cymru a'r DU. Gall cystadleuaeth gan y sector preifat ac awdurdodau mwy ei gwneud hi'n anodd denu ymgeiswyr profiadol i rolau cynllunio.

2.12 Yn gyffredinol, mae'r gwasanaeth wedi cynnal lefelau staffio; fodd bynnag, gall recriwtio i swyddi uwch ac arbenigol fod yn anodd a gall effeithio ar berfformiad y gwasanaeth. Er enghraifft, roedd rôl y Prif Swyddog Cynllunio (Polisi) yn wag am dros ddwy flynedd cyn cael ei phenodi yn gynnar yn 2026, gan ohirio dechrau'r gwaith ffurfiol ar yr Ail CDLl

Amnewid, ac mae rhan o gyfran swydd y Swyddfa Gorfodi bellach wedi bod yn wag ers bron i flwyddyn.

Materion/Cyfleoedd Sefydliadol Ehangach

2.13 Mae'r gwasanaeth yn parhau i gefnogi ac yn cael ei effeithio gan ystod o fentrau corfforaethol a strategol, gan gynnwys trawsnewid digidol parhaus, moderneiddio gwasanaethau, pwysau cyllideb gorfforaethol a gwaith trawsadrannol sy'n gysylltiedig ag adfywio, creu lleoedd, twf tai a pharatoi'r Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid (2026-2041).

2.14 Mae cyfleoedd yn bodoli drwy integreiddio'n agosach â rhaglenni adfywio, tai, seilwaith a datblygu economaidd rhanbarthol, gan gynnwys y rhai sy'n gysylltiedig â Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd a mentrau buddsoddi ehangach a nodwyd o fewn cyflwyno'r Cynllun Datblygu Lleol.

3 EICH STORI LEOL

Llwyth Gwaith – Rheoli Datblygu

3.1 Mae'r prif swyddog cynllunio ac arweinydd y grŵp yn penderfynu'r ceisiadau mwy cymhleth. Yn ogystal â phenderfynu ar geisiadau, mae swyddogion hefyd yn dilysu eu ceisiadau eu hunain, yn cyhoeddi penderfyniadau, yn cynnal rota dyletswydd desg ac yn ymateb i ymholiadau cyn ymgeisio.

Tabl 2 – Nifer y ceisiadau a dderbyniwyd/ffigurau penderfynu

	2021/22	**2022/23**	**2023/24**	**2024/25**	**2025/26**
Ceisiadau a dderbyniwyd	409	341	302	312	307
Penderfynwyd ar geisiadau	360	287	227	257	300
% y ceisiadau a benderfynwyd ar amser	99	99	87	96	99
Cyfartaledd Cymru %	***78***	***83***	***85***	***91***	***92***
nifer cyfartalog o ddyddiau a gymerwyd i benderfynu ar geisiadau	51	63	88	90	98
Cyfartaledd Cymru nifer o ddyddiau	***102***	***104***	***111***	***112***	***114***

3.2 Er bod Merthyr Tudful yn derbyn nifer is o geisiadau na rhai Awdurdodau eraill, rhaid cydnabod bod nifer cyfatebol y swyddogion cynllunio sy'n ymroddedig i benderfynu ar geisiadau yn isel, sef 3 yn llawn amser ac un rhan-amser.

3.3 Mae'r lefel perfformiad, o ran penderfynu ar geisiadau cynllunio ar amser, wedi bod yn gyson i raddau helaeth dros y pum mlynedd diwethaf (gweler tabl 2), er bod gostyngiad bach yn 2023/24 (er ei fod yn dal yn uwch na Chyfartaledd Cymru). Mae perfformiad wedi parhau i fod yn uwch na Chyfartaledd Cymru, ac mewn tri o'r pedwar chwarter yn 2025/26 penderfynwyd 100% o geisiadau ar amser.

Llwyth Gwaith – Polisi Cynllunio

3.4 Yn ystod 2025/26 recriwtiwyd y Prif Swyddog Cynllunio (Polisi) ar ôl methu â phenodi am y ddwy flynedd ddiwethaf. Mae recriwtio'r swyddog hwn bellach wedi galluogi gwaith i symud ymlaen yn ffurfiol ar yr Ail CDLl Amnewid.

3.5 Mae Adroddiad Monitro Blynyddol y CDLl 2025/26 yn cael ei gwblhau ar hyn o bryd ac mae ar yr amserlen i'w gyflwyno i LlC erbyn diwedd mis Hydref.

Pwysau Lleol

3.6 Mae'r Gwasanaeth Cynllunio yn parhau i reoli ystod eang o gyfrifoldebau statudol o fewn amgylchedd adnoddau cyfyngedig. Er bod nifer y ceisiadau yn parhau i fod yn reoladwy yn gyffredinol, gall nifer gymharol fach o ddatblygiadau cymhleth neu strategol (e.e. Cynllun Adfer Tir Ffos y Fran, Cynigion Hamdden Gorllewin Rhyd-y-car) gael effaith anghymesur ar gapasiti swyddogion a pherfformiad gwasanaeth. Mae hyn yn arbennig o berthnasol lle mae cynlluniau yn gofyn am ymgynghoriad helaeth, Asesiad Effaith Amgylcheddol, cytundebau cyfreithiol, ystyriaethau hyfywedd neu drafodaethau parhaus gydag ymgeiswyr ac ymgyngoreion statudol.

3.7 Mae'r gwasanaeth hefyd yn cefnogi'r gwaith o baratoi'r Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid (2026-2041), sy'n gosod gofynion ychwanegol ar adnoddau Polisi Cynllunio ochr yn ochr â swyddogaethau rheoli datblygu o ddydd i ddydd

Gwella Gwasanaeth

3.8 Yn ystod 2025/26 canolbwyntiodd y gwasanaeth ar gynnal perfformiad, gwella trefniadau llywodraethu, cryfhau cynllunio gwasanaethau a rheoli pwysau capasiti gweithlu. Mae cynnydd wedi'i wneud ar draws nifer o feysydd er gwaethaf cyfyngiadau adnoddau parhaus.

3.9 Mae'r gwelliannau allweddol a gyflawnwyd ers APR 2019 yn cynnwys:

- Cynnydd wrth wneud cynlluniau: Mabwysiadwyd y CDLl Amnewid ym mis Ionawr 2020 ac mae'n parhau i fod ar waith a dechreuodd y gwaith ar yr Ail CDLl Amnewid yn ystod 2026 gyda'r Cytundeb Cyflawni wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor a'i gytuno gan Lywodraeth Cymru. Mae Adroddiadau Monitro Blynyddol wedi parhau i gael eu cynhyrchu ar amser.
- Perfformiad rheoli datblygu: Cynhaliodd y gwasanaeth berfformiad cryf wrth benderfynu ar geisiadau, gyda 100% o geisiadau mawr a 99.3% o'r holl geisiadau wedi'u penderfynu o fewn amserlenni y cytunwyd arnynt.
- Ymgysylltu â chwsmeriaid a hygyrchedd: Cyflwynwyd siarad cyhoeddus yn y Pwyllgor Cynllunio yn 2024, cynhelir gwasanaeth swyddog cynllunio dyletswydd, ac mae ceisiadau a dogfennau cynllunio yn parhau i fod yn gwbl hygyrch ar-lein.

3.10 Er bod canlyniadau cadarnhaol wedi'u gweld, mae nifer o heriau yn parhau:

- Cynyddodd yr amser cyfartalog a gymerwyd i benderfynu ar geisiadau mawr i 308 diwrnod, ychydig yn uwch na chyfartaledd Cymru, ac mae amseroedd penderfynu cyfartalog ar gyfer pob cais wedi parhau i godi.
- Roedd penderfyniadau'r Pwyllgor Cynllunio a wnaed yn groes i argymhellion swyddogion yn effeithio ar berfformiad apêl, gyda dim ond 33% o'r apeliadau wedi'u gwrthod a chostau wedi'u dyfarnu yn erbyn y Cyngor mewn dau achos apêl.
- Mae perfformiad gorfodi yn parhau i gael ei effeithio gan adnoddau staffio cyfyngedig, gan gynnwys swyddi gwag hirsefydlog o fewn y swyddogaeth gorfodi.

4 FFRAMWAITH PERFFORMIAD

4.1 Mae'r adran hon yn manylu ar ein perfformiad yn 2025-26. Mae'n ystyried dangosyddion y Fframwaith Perfformiad Cynllunio a data arall sydd ar gael i helpu i baentio darlun cynhwysfawr o berfformiad. Lle bo hynny'n briodol, rydym yn gwneud cymariaethau rhwng ein perfformiad a'r darlun o Gymru gyfan.

4.2 Mae perfformiad yn cael ei ddadansoddi ar draws y pum agwedd allweddol ar ddarparu gwasanaethau cynllunio fel y nodir yn y Fframwaith Perfformiad Cynllunio:

- Gwneud cynlluniau;
- Effeithlonrwydd;
- Ansawdd;
- Ymgysylltu; a
- Gorfodi.

4.3 Yn seiliedig ar y dangosyddion perfformiad a gynhwysir yn Atodiad A, mae'r Gwasanaeth Cynllunio yn parhau i berfformio'n gryf mewn nifer o feysydd gweithredol allweddol, yn enwedig prosesu ceisiadau, ymgysylltu â chwsmeriaid a chynnal cynllun datblygu cyfredol. Fodd bynnag, mae heriau'n parhau i fod ynglŷn â chyflenwi tai, canlyniadau apeliadau cynllunio a gallu gorfodi.

Gwneud Cynlluniau

4.4 Mae'r Cyngor yn cynnal fframwaith cynllunio statudol cyfredol drwy Gynllun Datblygu Lleol (CDLl) Merthyr Tudful 2016-2031 a fabwysiadwyd, sy'n parhau i fod mewn grym. Dechreuodd y gwaith ar yr Ail CDLl Amnewid yn ystod 2026, gyda'r Cytundeb Cyflawni wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor a'i gytuno gan Lywodraeth Cymru ym mis Gorffennaf 2026. Mae Adroddiadau Monitro Blynyddol hefyd wedi'u cynhyrchu'n gyson ers mabwysiadu'r cynllun ym mis Ionawr 2020.

4.5 Felly, mae'r cynnydd wedi parhau o ran paratoi'r cynllun; fodd bynnag, bu oedi sylweddol o 26 mis rhwng sbarduno'r broses adolygu'r cynllun a chyflwyno'r Cytundeb Cyflawni. Yn ogystal, mae darpariaeth tai yn parhau i fod yn is na'r lefelau cynlluniedig, gyda thua 65%

o'r tai angenrheidiol wedi'u darparu yn ystod y cyfnod CDLl presennol, sy'n cynrychioli diffyg dwy flynedd yn erbyn y llwybr tai a fabwysiadwyd. Bydd hyn yn ystyriaeth allweddol wrth baratoi'r Ail CDLl Amnewid.

Effeithlonrwydd

4.6 Mae'r gwasanaeth wedi dangos perfformiad rhagorol wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio o fewn amserlenni gofynnol. Yn ystod 2025/26:

- Penderfynwyd ar 100% o geisiadau mawr o fewn amserlenni y cytunwyd arnynt.
- Penderfynwyd ar 99.3% o'r holl geisiadau o fewn amserlenni gofynnol.
- Penderfynwyd ar 100% o geisiadau Caniatâd Adeilad Rhestredig o fewn amserlenni gofynnol.

Mae'r canlyniadau hyn yn adlewyrchu perthnasoedd gwaith cryf rhwng swyddogion, ymgeiswyr ac ymgyngoreion, yn ogystal â phrosesau mewnol effeithiol.

4.7 Er bod cydymffurfiaeth ar yr amserlen yn parhau i fod yn eithriadol o uchel, mae amseroedd penderfynu cyfartalog wedi cynyddu. Cymerodd ceisiadau mawr 308 diwrnod ar gyfartaledd i benderfynu, ychydig yn uwch na chyfartaledd Cymru o 298 diwrnod, tra bod pob cais yn 98 diwrnod ar gyfartaledd, sy'n parhau i fod yn well na chyfartaledd Cymru o 104.6 diwrnod. Mae'r gwasanaeth yn bwriadu adolygu gweithdrefnau i nodi cyfleoedd ar gyfer effeithlonrwydd pellach.

Ansawdd

4.8 Cynhyrchodd dangosyddion ansawdd ganlyniadau cymysg yn ystod y flwyddyn. Gwnaed cyfran sylweddol o benderfyniadau'r Pwyllgor Cynllunio (31.3%) yn groes i argymhellion swyddogion, gyda phump o'r un ar bymtheg penderfyniad pwyllgor yn wahanol i gyngor proffesiynol.

4.9 Roedd perfformiad yr apêl yn gyfatebol yn wan, gyda dim ond 33% o'r apeliadau wedi'u hamddiffyn yn llwyddiannus. Caniatawyd pedair o'r chwe apêl a benderfynwyd yn ystod y flwyddyn, ac roedd pob un yn ymwneud â phenderfyniadau a wnaed yn groes i argymhellion swyddogion. Arweiniodd dau o'r achosion apêl hyn hefyd at gostau yn cael eu dyfarnu yn erbyn y Cyngor.

4.10 Mae'r dangosyddion hyn yn awgrymu bod angen cryfhau aliniad rhwng penderfyniadau pwyllgor ac argymhellion swyddogion er mwyn gwella canlyniadau apêl a lleihau'r risg ariannol.

Ymgysylltu

4.11 Mae'r gwasanaeth yn parhau i ddangos ymrwymiad cryf i ymgysylltu â'r cyhoedd a hygyrchedd. Mae aelodau'r cyhoedd yn gallu annerch y Pwyllgor Cynllunio, cyfleuster a gyflwynwyd yn 2024, sy'n helpu i wella tryloywder a chyfranogiad cymunedol yn y broses gynllunio.

4.12 Mae swyddog cynllunio ar ddyletswydd ar gael trwy gydol oriau swyddfa arferol i roi cyngor i breswylwyr a rhanddeiliaid, ac mae gwefan y Cyngor yn darparu cofrestr gynllunio ar-lein gynhwysfawr gyda mynediad i'r holl ddogfennaeth cais cynllunio. Mae'r trefniadau hyn yn sicrhau y gall cwsmeriaid gael cyngor yn hawdd ac olrhain ceisiadau cynllunio yn electronig. Yn 2025/26 hefyd cyflwynwyd y cyfleuster i wneud sylwadau ar geisiadau cynllunio trwy wefan CBSMT.

Gorfodi

4.13 Mae perfformiad gorfodi yn cyflwyno darlun cymysg. Dim ond 56% o achosion gorfodi a ymchwiliwyd o fewn 84 diwrnod, yn is na meincnod perfformiad Cymru ac ystod darged y gwasanaeth. Mae cyfyngiadau staffio wedi bod yn ffactor cyfrannol sylweddol, gyda swyddi gwag hirsefydlog yn effeithio ar y swyddogaeth gorfodi.

4.14 Fodd bynnag, unwaith y credwyd bod camau gorfodi yn angenrheidiol, perfformiodd y Cyngor yn gymharol dda. Cymerwyd camau gorfodi cadarnhaol o fewn 167.5 diwrnod ar gyfartaledd, yn sylweddol well na chyfartaledd Cymru o 275 diwrnod. Mae hyn yn nodi, er gwaethaf oedi ymchwilio, bod y gwasanaeth yn effeithiol wrth symud ymlaen â chamau ffurfiol pan fo angen.

Crynodeb Cyffredinol

4.15 Ar y cyfan, cyflawnodd y Gwasanaeth Cynllunio berfformiad cryf yn ystod 2025/26 wrth gynnal cynllun datblygu cyfredol, prosesu ceisiadau'n effeithlon a darparu gwasanaethau hygyrch i'r cyhoedd. Ymhlith y cryfderau allweddol mae cyfraddau penderfynu ceisiadau eithriadol, ymgysylltu â chwsmeriaid effeithiol a chamau gorfodi cymharol brydlon.

Mae'r meysydd i'w gwella yn cynnwys:

- cynyddu cyflenwi tai;
- gwella canlyniadau apêl trwy leihau ymadawiadau o gyngor swyddogion;
- mynd i'r afael â phwysau adnoddau gorfodi i wella amser ymchwilio;

ATODIAD A – FFRAMWAITH PERFFORMIAD

TROSOLWG

MESUR	DA		GWELLA	CYFARTALEDD CYMRU [Bydd ar gael o wefan Llywodraeth Cymru]	BNC Merthyr Tudful y llynedd (2024/25)	Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ELENI (2025/26)
Gwneud cynlluniau						
A oes Cynllun Datblygu cyfredol ar waith sydd o fewn cyfnod y cynllun?	Oes		Na	YDI	YDI	YDI
Gwyriad paratoi'r CDLl o'r dyddiadau a bennir yn y Cytundeb Cyflawni gwreiddiol, mewn misoedd	<12		18+	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Adroddiadau Monitro Blynyddol a gynhyrchwyd ar ôl mabwysiadu'r CDLl	Oes		Na	YDi	YDi	YDi
Amser rhwng sbarduno Rheoliad 41 a chyflwyno Cytundeb Cyflawni i adolygu'r cynllun, mewn misoedd	<12		18+	35	14	26
Gwyriad adolygu'r CDLl o'r dyddiadau a bennir yn y Cytundeb Cyflawni gwreiddiol, mewn misoedd	<3		3+	29	Amherthnasol	Amherthnasol

MESUR	DA		GWELLA	CYFARTALEDD CYMRU [Bydd ar gael o wefan Llywodraeth Cymru]	BNC Merthyr Tudful y llynedd (2024/25)	Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ELENI (2025/26)
Cyflawni yn erbyn llwybr tai mabwysiadu'r awdurdod cynllunio lleol	0-1 flwyddyn		2> oed	Amherthnasol	2	2
Effeithlonrwydd						
Canran y ceisiadau "mawr" a bennwyd o fewn cyfnodau amser sy'n ofynnol	>60		<50	79.6	100	100
Amser cyfartalog a gymerir i benderfynu ar geisiadau "mawr" mewn dyddiau	Heb ei osod	Heb ei osod	Heb ei osod	298	202	308
Canran yr holl geisiadau a bennir o fewn cyfnodau amser sy'n ofynnol	>80		<70	91.6	96	99.3
Yr amser cyfartalog a gymerir i benderfynu ar bob cais mewn dyddiau	<67		112+	104.6	90	98
Canran y ceisiadau Caniatâd Adeilad Rhestredig a bennwyd o fewn cyfnodau amser sy'n ofynnol	>80		<70	80.1	100	100
Ansawdd						

MESUR	DA		GWELLA	CYFARTALEDD CYMRU [Bydd ar gael o wefan Llywodraeth Cymru]	BNC Merthyr Tudful y llynedd (2024/25)	Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ELENI (2025/26)
Canran yr Aelod a wnaeth benderfyniadau yn erbyn cyngor swyddogion	<5		9+	9.2	24	31.3
Canran yr apeliadau a wrthodwyd	>66		<55		88	33
Ceisiadau am gostau yn apêl Adran 78 wedi'u cadarnhau yn y cyfnod adrodd	0		2+		1	2
Ymgysylltu						
A yw'r awdurdod cynllunio lleol yn caniatáu i aelodau o'r cyhoedd annerch y Pwyllgor Cynllunio?	Ydi		Na	YDI	YDI	YDI
A oes gan yr awdurdod cynllunio lleol swyddog ar ddyletswydd i roi cyngor i aelodau o'r cyhoedd?	Oes		Na	YDI	YDI	YDI
A oes gan wefan yr awdurdod cynllunio lleol gofrestr ar-lein o geisiadau cynllunio, y gall aelodau o'r cyhoedd eu cyrchu, olrhain eu cynnydd (a gweld eu cynnwys)?	Oes		Na	YDI	YDI	YDI
Gorfodi						

MESUR	DA		GWELLA	CYFARTALEDD CYMRU [Bydd ar gael o wefan Llywodraeth Cymru]	BNC Merthyr Tudful y llynedd (2024/25)	Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ELENI (2025/26)
Canran yr achosion gorfodi a ymchwiliwyd iddynt (penderfynu a yw torri rheolaeth gynllunio wedi digwydd ac, os felly, datrys a yw camau gorfodi yn hwylus ai peidio) o fewn 84 diwrnod	>80		<70	70.3	62	56.1
Amser cyfartalog a gymerwyd i gymryd camau gorfodi cadarnhaol	<100		200+	275.1	102	167.5

ADRAN 1 – LLUNIO CYNLLUNIAU

Dangosydd	01. A oes Cynllun Datblygu cyfredol ar waith sydd o fewn cyfnod y cynllun?	
"Da"	**"Teg"**	**"Angen gwelliant"**
Mae cynllun datblygu (CDU neu CDU) ar waith ac o fewn cyfnod y cynllun	Amherthnasol	Nid oes unrhyw gynllun datblygu ar waith (gan gynnwys lle mae'r cynllun wedi dod i ben)

Perfformiad yr awdurdod	Ydw
Mabwysiadwyd CDLl Merthyr Tudful 2016-2031 ym mis Ionawr 2020 ac mae'n parhau i fodoli. Mae'r gwaith ar yr 2il CDLl Amnewid wedi dechrau yn ystod 2026, gyda'r Cytundeb Cyflawni wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor a'i gytuno gan Lywodraeth Cymru ym mis Gorffennaf.	

Dangosydd	02. Gwyriad paratoi'r CDLl o'r dyddiadau a bennir yn y Cytundeb Cyflawni gwreiddiol, mewn misoedd	
"Da"	**"Teg"**	**"Angen gwelliant"**
Mae'r CDLl yn cael ei symud ymlaen o fewn 12 mis i'r dyddiadau a bennir yn y Cytundeb Cyflawni gwreiddiol	Mae'r CDLl yn cael ei symud ymlaen o fewn rhwng 12 a 18 mis i'r dyddiadau a bennir yn y Cytundeb Cyflenwi gwreiddiol	Mae'r CDLl yn cael ei symud ymlaen fwy na 18 mis yn hwyrach na'r dyddiadau a bennir yn y Cytundeb Cyflawni gwreiddiol

Perfformiad yr awdurdod	Amherthnasol
Mae'r gwaith ar yr Ail CDLl Amnewid wedi dechrau yn ystod 2026, gyda'r Cytundeb Cyflawni wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor a'i gytuno gan Lywodraeth Cymru ym mis Gorffennaf.	

Dangosydd	03. Adroddiadau Monitro Blynyddol a gynhyrchir ar ôl mabwysiadu'r CDLl	
"Da"		**"Angen gwelliant"**

Mae AMR yn ddyledus, ac mae wedi'i baratoi		Mae AMR yn ddyledus, ac nid yw wedi'i baratoi mewn pryd

Perfformiad yr awdurdod	Ydw
Mae adroddiadau monitro blynyddol wedi'u cynhyrchu a'u cyflwyno bob mis Hydref ers mabwysiadu'r CDLl Amnewid ym mis Ionawr 2020.	

Dangosydd	**04. Amser rhwng sbarduno Rheoliad 41 a chyflwyno Cytundeb Cyflawni i adolygu'r cynllun, mewn misoedd**	
"Da"	**"Teg"**	**"Angen gwelliant"**
Mae'r Cytundeb Cyflenwi yn cael ei gyflwyno lai na 12 mis ar ôl i Reoliad 41 gael ei sbarduno	Mae'r Cytundeb Cyflenwi yn cael ei gyflwyno o fewn 12 a 18 mis ar ôl i Reoliadau 41 gael eu sbarduno	Mae'r Cytundeb Cyflenwi yn cael ei gyflwyno fwy na 18 mis ar ôl i Reoliad 41 gael ei sbarduno

Perfformiad yr awdurdod	26 mis
Ers diwedd blwyddyn berfformiad 2025/26, mae gwaith ar yr 2il CDLl Amnewid wedi dechrau, gyda'r Cytundeb Cyflawni wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor a'i gytuno gan Lywodraeth Cymru ym mis Gorffennaf.	

Dangosydd	**05. Gwyriad adolygu'r CDLl o'r dyddiadau a bennir yn y Cytundeb Cyflenwi gwreiddiol, mewn misoedd**	
"Da"		**"Angen gwelliant"**
Mae'r adolygiad CDLl yn cael ei symud ymlaen o fewn y dyddiadau a bennir yn y Cytundeb Cyflenwi gwreiddiol		Mae'r adolygiad CDLl yn cael ei symud ymlaen yn hwyrach na'r dyddiadau a bennir yn y Cytundeb Cyflawni gwreiddiol (mwy na'r lwfans llithriad 3 mis)

Perfformiad yr awdurdod	Amherthnasol

Mae'r gwaith ar yr 2il CDLl Amnewid wedi dechrau yn ystod 2026, gyda'r Cytundeb Cyflawni wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor a'i gytuno gan Lywodraeth Cymru ym mis Gorffennaf.

	06. Cyflawni yn erbyn llwybr tai mabwysiedig yr awdurdod cynllunio lleol. (Diffyg cwblhau tai cronnus yn erbyn y Gyfradd Adeiladu Flynyddol Ragweledig (AABR) neu'r Gofyniad Cyfartaledd Blynyddol (AAR) mewn blynyddoedd)	

Perfformiad yr awdurdod	2
Mae tua 65% o'r tai angenrheidiol wedi'u darparu yn ystod y cyfnod CDLl presennol. Bydd lefel a lleoliad twf tai yn ystyriaeth allweddol wrth baratoi'r CDLl 2il Amnewid.	

ADRAN 2 - EFEITHLONRWYDD

Dangosydd	**08. Canran y ceisiadau "mawr" a bennir o fewn cyfnodau amser sy'n ofynnol**	
"Da"	**"Teg"**	**"Angen gwelliant"**
Mae 60% neu fwy o geisiadau yn cael eu penderfynu o fewn y cyfnod amser statudol	Mae rhwng 50% a 60% o geisiadau yn cael eu penderfynu o fewn y cyfnod statudol	Mae llai na 50% o geisiadau yn cael eu penderfynu o fewn y cyfnod statudol

Perfformiad yr awdurdod	100
Penderfynwyd ar 100% o geisiadau mawr o fewn y cyfnodau amser gofynnol yn ystod 2025/26. O ystyried bod 70% o geisiadau mawr wedi'u penderfynu ar ôl 8 wythnos a'u bod yn destun cytundeb i ymestyn y cyfnod amser i benderfynu ar y cais, mae'n amlwg bod perthynas waith gadarnhaol wedi bod rhwng swyddogion ac asiantau/ymgeiswyr/datblygwyr trwy'r rhan hon o'r broses ddatblygu.	

Dangosydd	**09. Amser cyfartalog a gymerir i bennu ceisiadau "mawr" mewn diwrnodau**

"Da"	"Teg"	"Angen gwelliant"
Targed i'w feincnodi	Targed i'w feincnodi	Targed i'w feincnodi

Perfformiad yr awdurdod	308 diwrnod (298 diwrnod ar gyfartaledd Cymru)
Mae'r amser a gymerir i benderfynu ar geisiadau mawr wedi cynyddu o 202 diwrnod yn 2024/25 i 308 diwrnod yn 2025/26. Gall y data hwn fod braidd yn gyfnewidiol ym Merthyr Tudful oherwydd niferoedd cymharol is o geisiadau mawr. Gan fod y ffigur ar gyfer eleni ychydig yn uwch na chyfartaledd Cymru, cynhelir adolygiad o'r ceisiadau mawr a benderfynwyd yn ystod 2025/26 i ganfod ble y gellid penderfynu'n fwy effeithlon.	

Dangosydd	**10. Canran yr holl geisiadau a bennir o fewn cyfnodau amser sy'n ofynnol**	
"Da"	**"Teg"**	**"Angen gwelliant"**
Mae 80% neu fwy o geisiadau yn cael eu penderfynu o fewn y cyfnod amser statudol	Mae rhwng 70% ac 80% o geisiadau yn cael eu penderfynu o fewn y cyfnod statudol	Mae llai na 70% o geisiadau yn cael eu penderfynu o fewn y cyfnod statudol

Perfformiad yr awdurdod	99.3%
Mae'r perfformiad cyson hwn (dros y 2 flynedd ddiwethaf) yn adlewyrchiad o ymrwymiad ac ymroddiad swyddogion a staff cymorth a'u perthynas â'r holl randdeiliaid. Mae'r prosesau a'r gweithdrefnau (sydd wedi'u diwygio dros y blynyddoedd) wedi gwasanaethu'r adran yn dda ac wedi bod yn ganolog i'r perfformiad hwn. Yn bwysicach fyth, felly hefyd moeseg gwaith, brwdfrydedd a thalent y swyddogion a'u brwdfrydedd i ddysgu a gweithio fel rhan o dîm.	

Dangosydd	**11. Amser cyfartalog a gymerwyd i benderfynu ar yr holl geisiadau mewn diwrnodau**	
"Da"	**"Teg"**	**"Angen gwelliant"**
67 diwrnod neu lai	Rhwng 67 a 111 diwrnod	Mwy na 112 diwrnod

Perfformiad yr awdurdod	98
Mae'r data hwn yn dangos bod Merthyr Tudful yn perfformio'n well na chyfartaledd Cymru o 104.6 diwrnod; fodd bynnag, mae'r ffigur hwn wedi bod yn cynyddu'n araf dros y blynyddoedd diwethaf (90 diwrnod yn 2024/25). Er y gellid cysylltu rhywfaint o'r cynnydd hwn â gofynion cynyddol y systemau cynllunio megis dangos budd net i fioamrywiaeth, bydd gwaith yn cael ei wneud i benderfynu a oes unrhyw faterion gweithdrefnol y gellid eu diwygio i wella'r dangosydd hwn.	

Dangosydd	12. Canran y ceisiadau Caniatâd Adeilad Rhestredig a bennir o fewn cyfnodau amser sydd eu hangen	
"Da"	"Teg"	"Angen gwelliant"
Mae 80% neu fwy o geisiadau yn cael eu penderfynu o fewn y cyfnod amser statudol	Mae rhwng 70% ac 80% o geisiadau yn cael eu penderfynu o fewn y cyfnod statudol	Mae llai na 70% o geisiadau yn cael eu penderfynu o fewn y cyfnod statudol

Perfformiad yr awdurdod	100
Mae hyn yn dangos y berthynas waith agos rhwng swyddogion cynllunio a Cadw. Mae gan y Fwrdeistref Sirol nifer o Adeiladau Rhestredig mewn perygl ac eraill sydd angen atgyweiriadau brys a defnyddiau hyfyw hirdymor. Felly, mae'n hanfodol bod pob ymdrech bosibl yn cael ei roi i gael cynlluniau priodol yn cael eu caniatâd yn y cyfnod mwyaf effeithlon. Mae cyngor cynnar, yn aml ynghyd â'r broses ymholi cais cyn cynllunio, yn helpu gwneud penderfyniadau llyfn a chyflym.	

ADRAN 3 - ANSAWDD

Dangosydd	13. Canran yr Aelodau a wnaeth benderfyniadau yn erbyn cyngor swyddogion	
"Da"	"Teg"	"Angen gwelliant"
Mae llai na 5% o benderfyniadau yn cael eu gwneud yn groes i gyngor swyddogion	Mae rhwng 5% a 9% o benderfyniadau yn cael eu gwneud yn groes i gyngor swyddogion	Mae mwy na 9% o benderfyniadau yn cael eu gwneud yn groes i gyngor swyddogion

Perfformiad yr awdurdod	31.3

Penderfynwyd ar 16 cais gan aelodau yn ystod 2025/26. Penderfynwyd ar bum cais yn erbyn argymhelliad y swyddogion:

- Gwrthodwyd pedwar cais am HMO a argymhellwyd i'w cymeradwyo gan aelodau.
- Cymeradwywyd cais am gynllun hamdden mawr yn dilyn argymhelliad i wrthod.

	14. Canran yr apeliadau a wrthodwyd	

Perfformiad yr awdurdod	33
Cyhoeddwyd chwe phenderfyniad apêl yn ystod 2025/26, gyda phedair apêl wedi'u caniatáu. Roedd y pedair apêl a ganiateir i gyd mewn perthynas â phenderfyniadau a wnaed yn erbyn argymhelliad swyddogion.	

	15. Ceisiadau am gostau yn apêl Adran 78 a gadarnhawyd yn y cyfnod adrodd	

Perfformiad yr awdurdod	2
O'r pedair apêl a ganiatawyd, arweiniodd dau benderfyniad at yr awdurdod yn cael costau wedi'u dyfarnu yn ei erbyn. Nid oedd unrhyw gais am gostau yn y ddwy apêl arall a ganiatawyd.	

ADRAN 4 – YMGYSYLLTU

Dangosydd	16. A yw'r awdurdod cynllunio lleol yn caniatáu i aelodau o'r cyhoedd annerch y Pwyllgor Cynllunio?	
"Da"		"Angen gwelliant"
Mae aelodau'r cyhoedd yn gallu annerch y Pwyllgor Cynllunio		Nid yw aelodau'r cyhoedd yn gallu annerch y Pwyllgor Cynllunio

Perfformiad yr awdurdod	Ydw
Mae aelodau o'r cyhoedd wedi cael siarad yn y Pwyllgor Cynllunio ers 2024.	

Dangosydd	17. A oes gan yr awdurdod cynllunio lleol swyddog ar ddyletswydd i roi cyngor i aelodau o'r cyhoedd?	
"Da"	"Teg"	"Angen gwelliant"
Mae swyddog cynllunio ar ddyletswydd ar gael yn ystod oriau swyddfa arferol	Mae swyddog cynllunio dyletswydd ar gael, ond nid bob amser yn ystod oriau swyddfa arferol	Nid oes swyddog cynllunio dyletswydd ar gael

Perfformiad yr awdurdod	Ydw
Mae swyddog cynllunio ar ddyletswydd ar gael o ddydd Llun i ddydd Gwener i ddarparu cyngor cynllunio cyffredinol.	

Dangosydd	18. A oes gan wefan yr awdurdod cynllunio lleol gofrestr ar-lein o geisiadau cynllunio, y gall aelodau o'r cyhoedd eu cyrchu, olrhain eu cynnydd (a gweld eu cynnwys)?	
"Da"	"Teg"	"Angen gwelliant"
Mae'r holl ddogfennau ar gael ar-lein	Dim ond manylion y cais cynllunio sydd ar gael ar-lein	Nid oes unrhyw wybodaeth am gais cynllunio yn cael ei chyhoeddi ar-lein

Perfformiad yr awdurdod	Ydw

Mae'r holl ddogfennau ar gael i'w gweld ar-lein.

ADRAN 5 – GORFODI

	19. Canran yr achosion gorfodi a ymchwiliwyd iddynt (penderfynwyd a yw torri rheolaeth gynllunio wedi digwydd ac, os felly, datryswyd a yw camau gorfodi yn hwylus ai peidio) o fewn 84 diwrnod	

Perfformiad yr awdurdod	56
Mae'r perfformiad hwn yn is na chyfartaledd Cymru o 70%. Gall perfformiad ynghylch y dangosydd hwn fod yn adlewyrchu'r ymagwedd at dorri a gymerir gan bob awdurdod cynllunio lleol. Efallai y bydd rhai yn penderfynu dod i'r casgliad yn gyflym nad yw'n hwylus cymryd unrhyw gamau pellach. Efallai y bydd eraill, fel yn achos Merthyr Tudful, yn dal i wahodd ceisiadau er nad yw'n hwylus cymryd unrhyw gamau pellach. Mae materion adnoddau yn chwarae rhan yn y data hwn gan mai dim ond 1 swydd swyddog gorfodi llawn amser sydd gan y gwasanaeth (sy'n cynnwys 2 swyddog rhannu swydd) ac mae hanner y gyfran o'r swydd wedi bod yn wag am gyfnodau o amser yn ystod y 2 i 3 blynedd diwethaf (fel sy'n parhau i fod yn wag ar hyn o bryd).	

Dangosydd	**20. Amser cyfartalog a gymerir i gymryd camau gorfodi cadarnhaol**	
"Da"	**"Teg"**	**"Angen gwelliant"**
100 diwrnod neu lai	Rhwng 101-200 diwrnod	Mwy na 200 diwrnod

Perfformiad yr awdurdod	167.5
Mae'r perfformiad hwn yn well na chyfartaledd Cymru o 275 diwrnod a byddai'n awgrymu, er bod achosion yn cymryd mwy o amser i ymchwilio (gweler y dangosydd blaenorol), bod camau cadarnhaol yn cael eu cymryd yn gyflymach nag mewn nifer o feysydd eraill.	

Unwaith eto, mae materion adnoddau yn chwarae rhan yn y data hwn gan mai dim ond 1 swydd swyddog gorfodi llawn amser sydd gan y gwasanaeth (sy'n cynnwys 2 swyddog rhannu swyddi), gydag un rhan o'r rôl yn wag am rannau o'r flwyddyn.

ADRAN 6 – DANGOSYDDION DATBLYGU CYNALIADWY

Pwrpas y Dangosyddion Datblygu Cynaliadwy yw mesur cyfraniad y mae'r system gynllunio yn ei wneud i ddatblygu cynaliadwy yng Nghymru.

Bydd y Dangosyddion Datblygu Cynaliadwy yn cael eu defnyddio i fesur y cynnydd yn erbyn amcanion cynaliadwyedd cynllunio cenedlaethol, a nodir ym Mholisi Cynllunio Cymru, a gellir eu defnyddio i ddangos i'n rhanddeiliaid rôl a chwmpas y system gynllunio wrth gyflawni amcanion ehangach. Bydd y wybodaeth hefyd yn ddefnyddiol i awdurdodau cynllunio lleol i ddeall mwy am ganlyniadau'r system gynllunio a helpu i lywio penderfyniadau yn y dyfodol.

Ffurflenni'r awdurdod	Gweler isod

Dangosydd	**SD1. Mae'r arwynebedd llawr (metrau sgwâr) wedi caniatáu a gwrthod caniatâd cynllunio ar gyfer datblygu economaidd newydd ar safleoedd cyflogaeth a ddyrannwyd yn ystod y flwyddyn.**

Wedi'i ganiatáu (metrau sgwâr)	
Data'r awdurdod	15,000 metr sgwâr

Gwrthodwyd (metrau sgwâr)	
Data'r awdurdod	0metr sgwâr

Caniatawyd y 15,000 metr sgwâr a nodir uchod fel rhan o'r caniatâd amlinellol ar gyfer ailddatblygu safle Hen Ffatri Hoover (P/25/0165). Mae'r ardal a ddarperir uchod yn cyfeirio at ddarn o dir a bennir ar gyfer defnyddiau dosbarth B, ac mae'r tir yn ddyraniad cyflogaeth o fewn y CDLl (EcW1.1 – Hen Faes Parcio Ffatri Hoover).

Cymeradwywyd y ceisiadau canlynol hefyd ar gyfer defnydd cyflogaeth mewn safleoedd cyflogaeth gwarchodedig, ond nid ydynt yn cyfrannu at y ffigur uchod:

Rhaglen	Safle	Cynnig
P/24/0232	Ystâd Ddiwydiannol Pengarnddu	Estyniad i'r adeilad ar gyfer storio gwastraff, peiriannau ac offer
P/24/0196	Ystâd Ddiwydiannol Pengarnddu	Cyfleuster Electrolyser Hydrogen 8MW
P/25/0033	Iard 8, Ystâd Ddiwydiannol Abercanaid	Unedau storio (Dosbarth Defnydd B8)
P/25/0062 / P/25/0247	Willow Works, Ystâd Ddiwydiannol Abercanaid	Uned storio newydd gyda swyddfa
P/23/0167	Parc Busnes Harlan	Estyniad i'r gweithdy
P/25/0319	Garej Woodingtons, Cefn Coed	Dwy uned ddiwydiannol gyfagos

Dangosydd	**SD2. Caniatâd cynllunio a roddwyd ar gyfer datblygu ynni adnewyddadwy a charbon isel yn ystod y flwyddyn.**

Caniatâd a roddwyd (nifer y ceisiadau)	
Data'r awdurdod	18

Caniatâd a roddwyd (cynhyrchu ynni MW)	
Data'r awdurdod	8.4 MW

Rhoddwyd caniatâd i 18 cais yn ystod 2025/26 ar gyfer datblygu ynni adnewyddadwy a charbon isel. Roedd y mwyafrif o'r ceisiadau hyn ar gyfer ynni adnewyddadwy ar raddfa fach (solar PV neu Pympiau Gwres Ffynhonnell Aer) ar adeiladau domestig neu fasnachol bach.

Y ceisiadau mwyaf arwyddocaol mewn perthynas â'r dangosydd hwn oedd:

- P/24/0196 (Tir yn Ystâd Ddiwydiannol Pengarnddu, Dowlais) - Codi Cyfleuster Ffatri Electrolyser Hydrogen (8 Megawat) gan gynnwys cynwysyddion storio a seilwaith cysylltiedig.
- P/26/0038 (Plot 2, Ystâd Ddiwydiannol Pengarnddu) – 16 o unedau storio batri wedi'u cynwysyddu.
- P/26/0026 & P/26/0042 (Parc Manwerthu Cyfarthfa) - Gosod 14 o orsafoedd gwefru EV cyflym ac offer ategol.

Dangosydd	**SD3. Nifer yr anheddau a roddwyd caniatâd cynllunio yn ystod y flwyddyn.**

Tai marchnad (nifer yr unedau)	
Data'r awdurdod	431

Tai fforddiadwy (nifer yr unedau)	
Data'r awdurdod	91

Yn ystod 2025/26 rhoddwyd caniatâd cynllunio i 522 o anheddau. Mae'r mwyafrif o'r anheddau hyn (cyfanswm o 440, gydag o leiaf 10% o dai fforddiadwy wedi'u sicrhau) yn cael eu cyfrif drwy'r caniatâd amlinellol a roddwyd ar safle Hen Ffatri Hoover.

Caniatawyd cynllun tai fforddiadwy 100% hefyd yn Hillcrest, Penydarren. Bydd hyn yn darparu 47 o gartrefi fforddiadwy trwy RSL lleol.

Rhoddwyd caniatâd i'r anheddau sy'n weddill ar nifer o safleoedd llai neu leiniau unigol ledled y Fwrdeistref Sirol.

Dangosydd	**SD4. Caniatâd cynllunio a roddwyd a gwrthodwyd ar gyfer datblygu ym Mharth Llifogydd 2, 3 ac Amddiffyn yn ystod y flwyddyn**

Nifer yr unedau preswyl (a hefyd hectarau o unedau amhreswyl) a gafodd ganiatâd	
Data'r awdurdod	17 uned breswyl – 0.7ha amhreswyl

Nifer yr unedau preswyl (a hefyd hectarau o unedau amhreswyl) a wrthodwyd caniatâd ar sail perygl llifogydd	
Data'r awdurdod	0 uned breswyl – 0.0ha amhreswyl

Ni wrthodwyd unrhyw geisiadau ar ganiatâd ar dir llifogydd yn ystod 2025/26.

Roedd mwyafrif y ceisiadau a roddwyd caniatâd o fewn parthau llifogydd ar gyfer unedau preswyl yn ystod 2025/26 ar eiddo uwchben lefel y ddaear, ac roedd yr holl geisiadau a gymeradwywyd wedi'u cyfiawnhau yn unol â TAN 15

Dangosydd	**SD5. Rhoddodd yr arwynebedd tir (ha) ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad newydd ar dir a ddatblygwyd yn flaenorol a thir tir glas yn ystod y flwyddyn.**

Tir a ddatblygwyd yn flaenorol (hectarau)	
Data'r awdurdod	29.1 hectar

Tir maes glas (hectarau)	
Data'r awdurdod	5.3ha

Yn ystod 2025/26, rhoddwyd caniatâd i ddatblygiad ar 34.4ha o dir. Caniatawyd 29.1ha o ddatblygiad ar dir a ddatblygwyd yn flaenorol, gyda 5.3ha yn cael ei ganiatáu ar dir tir glas.

Roedd y rhan fwyaf o'r datblygiad a ganiateir ar PDL tua 16ha a ganiateir ar safle Hen Ffatri Hoover ar gyfer datblygiad defnydd cymysg dan arweiniad preswyl.

Y safleoedd tir glas mwyaf arwyddocaol a ganiateir oedd 1.4ha yn Hillcrest, Penydarren (47 o annedd) sy'n safle tai dyrannedig, a fferm solar (2.95ha) ar dir ger Ysgol Uwchradd Pen y Dre.

Dangosydd	**SD6. Yr arwynebedd o fannau agored cyhoeddus (ha) a fyddai'n cael ei golli a'i ennill o ganlyniad i ddatblygiad a roddwyd caniatâd cynllunio yn ystod y chwarter.**

Man agored ar goll (hectarau)	
Data'r awdurdod	0ha

Enillwyd lle agored (hectarau)	
Data'r awdurdod	0.14ha

Nid oedd unrhyw geisiadau wedi'u cymeradwyo yn 2025/26 a fyddai'n arwain at golli mannau agored cyhoeddus.

Arweiniodd un caniatâd at ennill mannau agored (P/25/0021 – dymchwel adeiladau presennol a chreu maes cyhoeddus newydd – 34-37 Stryd Fawr, Merthyr Tudful).

Dangosydd	**SD7. Rhoddodd cyfanswm y cyfraniadau ariannol (£) y cytunwyd arnynt o ddatblygiad newydd ganiatâd cynllunio yn ystod y chwarter ar gyfer darparu seilwaith cymunedol.**

Enillwyd drwy gytundebau Adran 106 (£)	
Data'r awdurdod	£65,000

Enillwyd drwy Ardoll Seilwaith Cymunedol (£)	
Data'r awdurdod	£6,300

Roedd cyfraniadau tuag at ddarpariaeth tai fforddiadwy yn ddiogel trwy gytundebau Adran 106 ar y datblygiad canlynol:

- P/23/0187 – Siop y Fferm, Trewlewis – Caniatâd amlinellol ar gyfer 5 annedd (£26,000)
- P/24/0236 – Fferm Tŷ Llwyd, Treharris – Caniatâd amlinellol ar gyfer 6 annedd (£39,000)

Sicrhawyd Ardoll Seilwaith Cymunedol ar y datblygiadau canlynol:

P/24/0200 – Parc Manwerthu Cyfarthfa – Codi siop goffi gyrru drwodd.